

Neljapäev, 24. november 2016

P8_TA(2016)0444

Hiinas vangistuses viibiva kirjastaja Gui Minhai juhtum

Euroopa Parlamendi 24. novembri 2016. aasta resolutsioon Hiinas vangistatud kirjastaja Gui Minhai juhtumi kohta (2016/2990(RSP))

(2018/C 224/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Hiinas, eelkõige 4. veebruari 2016. aasta resolutsiooni Hongkongi kadunud raamatukirjastajate juhtumi kohta ⁽¹⁾, 16. detsembri 2015. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina suhete kohta ⁽²⁾ ning 13. märtsi 2014. aasta resolutsiooni ELi prioriteetide kohta ÜRO Inimõiguste Nõukogu 25. istungjärguks ⁽³⁾,
  - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 7. jaanuari 2016. aasta avaldust Hongkongis asuva kirjastusega Mighty Current seotud isikute kadumise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistuse 2016. aasta aprillis avaldatud 18. aastaaruannet Hongkongi erihalduspiirkonna kohta,
  - võttes arvesse ELi ja Hiina inimõigustealast dialoogi, mida alustati 1995. aastal, ja selle 34. vooru, mis toimus 30. novembril ja 1. detsembril 2015. aastal Pekingis,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 16. veebruari 2016. aasta avaldust,
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistuse 22. juuni 2016. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „ELi uue Hiinat käsitleva strateegia elemendid“,
  - võttes arvesse Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseadust (*Basic Law*), eelkõige artikleid, milles käsitletakse isikuvabadusi ja ajakirjandusvabadust, ning Hongkongi õiguste deklaratsiooni määrust (*Bill of Rights Ordinance*),
  - võttes arvesse 16. detsembri 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse uue riikliku julgeolekuseaduse vastuvõtmist Hiina Rahvavabariigi Rahvakongressi alalise komitee poolt 1. juulil 2015, välismaiste vabaihenduste haldamist käsitleva uue seaduse vastuvõtmist Rahvakongressi poolt 28. aprillil 2016 ja küberjulgeolekut käsitleva uue seaduse vastuvõtmist 7. novembril 2016,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et raamatukirjastaja ning kirjastuse ja Pekingi suhtes kriitiliselt meelestatud kirjandusteoseid müüva raamatukaupluse aktsionär Gui Minhai kadus jäljetult 17. oktoobril 2015 Pattayas (Tais);
- B. arvestades, et 2015. aasta oktoobrist detsembrini jäid kadunuks veel neli samas raamatupoes töötanud Hongkongi elanikku (Lui Bo, Zhang Zhiping, Lam Wing-Kee ja Lee Bo);

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0045.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0458.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0252.

Neljapäev, 24. november 2016

- C. arvestades, et Gui Minhai on Hiina päritolu Rootsi kodanik ja seetõttu ELi kodanik;
- D. arvestades, et 17. jaanuaril 2016 esines Gui Minhai Hiina telesaates, kus ta ilmselt tunnistas, et pöördus vabatahtlikult tagasi Mandri-Hiinasse, et tema üle saaks kohut mõista väidetavas kuriteos seoses 2003. aastal toimunud autoavariiga; arvestades, et on tõsine põhjus uskuda, et tema televisioonis esinemine oli lavastatud ja talle oli lugemiseks tekst ette antud;
- E. arvestades, et Gui Minhaid on rohkem kui aasta isoleeritud vangistuses peetud, ja arvestades, et tema asukoht on teadmata; arvestades, et Gui Minhai on kõnealusel raamatukaupmeeste rühmast ainus, kes endiselt vangis viibib;
- F. arvestades, et Rootsi ametiasutused on palunud Hiina ametivõimudelt täielikku toetust oma kodaniku õiguste ja ka teiste „kadunud“ isikute õiguste kaitsmisel; arvestades, et Gui Minhai perekonda ega ka Rootsi valitsust ei ole ühestki tema vastu esitatud ametlikust süüdistusest ega tema ametlikust kinnipidamiskohast teavitatud;
- G. arvestades, et Lui Bol ja Zhang Zhipingil võimaldati pöörduda tagasi Hongkongi vastavalt 4. märtsil ja 8. märtsil 2016, pärast seda, kui neid oli Mandri-Hiinas kinni peetud; arvestades, et nad palusid politseil lõpetada nendega seotud juhtumite uurimise ja et nad pöördusid oma saabumisega samal päeval tagasi Mandri-Hiinasse; arvestades, et Lee Bo saabus uuesti Hongkongi 24. märtsil 2016 ja eitab enda röövimist; arvestades, et Lam Wing-Kee saabus tagasi Hongkongi 16. juunil 2016;
- H. arvestades, et üks kirjastajatest, Lam Wing-Kee, pöördus tagasi Hongkongi oma kadumist puudutava uurimise lõpetamiseks, kuid mandrile tagasimineku asemel rääkis ta meediale, et Hiina julgeolekujõud röövisid ta, hoidsid teda isolatsioonis ning sundisid teda telekaamerate ees tunnistama üles kuritegusid, mida ta ei olnud toime pannud;
- I. arvestades, et Hongkong toetab ja kaitseb sõna-, väljendus- ja avaldamisvabadust; arvestades, et Hiina juhte kritiseerivate materjalide avaldamine on Hongkongis seaduslik, kuigi Mandri-Hiinas on see keelatud; arvestades, et põhimõtte „üks riik – kaks süsteemi“ tagab Hongkongi autonoomia Pekingist põhiseaduse artiklis 27 sätestatud vabaduste osas;
- J. arvestades, et Hongkongi erihalduspiirkonda käsitlevas 2015. aasta aruandes on Euroopa välisteenistus ja komisjon seisukohal, et viie raamatukirjastaja juhtum on Hongkongi põhiseaduse ja põhimõtte „üks riik – kaks süsteemi“ jaoks kõige keerulisem väljakutse pärast Hongkongi naasmist Hiina Rahvavabariigi koosseisu 1997. aastal; arvestades, et ainult Hongkongi õiguskaitseasutustel on seaduslik õigus jõustada seadusi Hongkongis;
- K. arvestades, et ÜRO piinamisvastane komitee on andnud teada oma tõsisest murest mitmesugustest allikatest pärit pidevate teadete pärast, mille kohaselt jätkatakse ebaseadusliku kinnipidamise tava tunnustamata ja mitteametlikes kinnipidamiskohtades, nn mustades vanglates; arvestades, et komitee on samuti väljendanud tõsist muret jätkuvate teadete pärast, mille kohaselt on kriminaalõigussüsteemis endiselt sügavalt juurdunud tavaks piinamine ja väärkohtlemine, kusjuures süsteemis sõltutakse süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel ülemäära ülestunnistustest;
- L. arvestades, et Hiina on allkirjastanud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti, kuid ei ole seda veel ratifitseerinud; arvestades, et Hiina ei ole allkirjastanud ega ratifitseerinud konventsiooni kõigi isikute sunniviisilise kadumise eest kaitsmise kohta;
- M. arvestades, et ELi-Hiina 17. tippkohtumine 29. juunil 2015 viis kahepoolsed suhted uuele tasandile, ja arvestades, et EL töötab oma inimõiguste ja demokraatia strateegilises raamistikus asetada inimõigused kõigi kolmandate riikide, k. a strateegiliste partneritega sõlmitud suhete keskmesse; arvestades, et ELi-Hiina 12.–13. juulil 2016 toimunud 18. tippkohtumine lõppes avaldusega, milles märgitakse, et ELi ja Hiina vahelise inimõigustealase dialoogi järgmine voor korraldatakse enne 2016. aasta lõppu;

Neljapäev, 24. november 2016

1. väljendab sügavat muret seoses Gui Minhai asukoha suhtes valitseva teadmatusega; nõuab, et viivitamatult avalikustataks üksikasjalik teave tema asukoha kohta, ning nõuab tema viivitamatut turvalist vabastamist ja talle suhtlemisõiguse võimaldamist;
2. tunneb muret väidete pärast, et Mandri-Hiina õiguskaitseorganid tegutsevad Hongkongis; tuletab Hiina ametivõimudele meelde, et nende õiguskaitseorganite tegutsemine Hongkongis oleks vastuolus põhimõttega „üks riik – kaks süsteemi“;
3. nõuab tungivalt, et Tai, Hiina ja Hongkongi asjaomased asutused selgitaksid kadumistega kaasnenud asjaolusid kooskõlas õigusriigi põhimõttega;
4. mõistab teravalt hukka kõik inimõiguste rikkumised, eriti meelevaldsed vahistamised, erakorralised üleviimised, sunniviisilised ülestunnistused, salajased kinnipidamised, isoleeritud vangistused ning avaldamis- ja sõnavabaduse rikkumised; tuletab meelde, et raamatutoimetajate, ajakirjanike ja blogijate sõltumatust tuleb kaitsta; nõuab, et viivitamatult lõpetataks inimõiguste rikkumine ja poliitiline hirmutamine;
5. mõistab hukka sõnavabaduse piiramise ja kriminaliseerimise ning taunib sõnavabaduse piirangute edasist karmistamist; palub Hiina valitsusel lõpetada vaba teabevoo mahasurumine, k.a interneti kasutamise piiramine;
6. väljendab muret seoses 7. novembril 2016 vastu võetud uue küberjulgeoleku seadusega, millega tugevdatakse ja instantsionaliseeritakse küberruumi tsenseerimise ja järelevalve tavadid, ning vastuvõetud riikliku julgeolekuseadusega ja terrorismivastast võitlust käsitleva seaduse eelnõuga; märgib, et reformimeelsed Hiina juristid ja kodanikuõiguste kaitsjad kardavad, et need seadused piiravad veelgi sõnavabadust ja tugevdavad enesetsensuuri;
7. kutsub Hiinat üles loobuma kõigist süüdistustest rahumeelsete valitsuse kritiseerijate, korruptsioonivastase võitluse aktivistide, juristide ja ajakirjanike vastu ning nad vabastama;
8. tunneb muret uue Hiina välismaiste vabaihenduste haldamist käsitleva seaduse eelseisva jõustumise pärast 1. jaanuaril 2017, arvestades et see ahendaks järsult Hiina kodanikuühiskonna tegutsemisvõimalusi ning piiraks tõsiselt ühinemis- ja sõnavabadust riigis, sh keelates välismaistel vabaihendustel, mis ei ole Hiina avaliku julgeoleku ministeeriumis ega provintside avaliku julgeoleku ametites registreeritud, Hiina eraisikuid ja organisatsioone rahastada, ning keelates Hiina rühmitustel tegutseda Hiinas registreerimata, sh Hongkongis ja Macaus asutatud välismaiste vabaihenduste nimel või loal; palub Hiina ametivõimudel kindlustada turvaline ja õiglane keskkond ja läbipaistvad menetlused, mis võimaldaksid vabaihendustel Hiinas vabalt ja tulemuslikult tegutseda;
9. toonitab Euroopa Liidu pühendumust demokraatia, sh õigusriigi põhimõtete, kohtusüsteemi sõltumatuse, põhivabaduste ja -õiguste, läbipaistvuse ning teabe- ja sõnavabaduse tugevdamisele Hongkongis;
10. kutsub Hiinat üles ratifitseerima kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning viivitamata allkirjastama ja ratifitseerima rahvusvahelise konventsiooni kõigi isikute sunniviisilise kadumise eest kaitsmise kohta;
11. toonitab Euroopa Liidu pühendumust õigusriigi põhimõtete, kohtusüsteemi sõltumatuse, põhivabaduste ja -õiguste, eelkõige läbipaistvuse ning sõna- ja väljendusvabaduse tugevdamisele kõigis riikides, millega tal on kahepoolsed suhted; on veendunud, et on vaja sisse seada sisukas ja avatud inimõigustealane dialoog, mis põhineb vastastikusel austusel; on veendunud, et ELi ja Hiina tugevad suhted peavad looma kindla aluse küpsele, sisukale ja avatud inimõigustealasele dialoogile, mis põhineb vastastikusel austusel;
12. rõhutab, et kaubandus ja majandussuhted on mõlemapoolse heaolu parandamisel olulise tähtsusega; tuletab meelde, et need suhted saavad areneda üksnes heas usus ja vastastikuse usalduse tingimustes; rõhutab, et austus inimõiguste vastu ja läbipaistvus on tänapäevaste kaubanduslepingute lahutamatu osa;
13. nõuab tungivalt, et asjaomased ELi institutsioonid võtaksid kiiremas korras meetmeid ja paneksid Gui Minhai juhtumi järgmise ELi ja Hiina inimõigustealase dialoogi päevakorda;

Neljapäev, 24. november 2016

14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile ning Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusjuhile ja esinduskogule.
